

Serbia

Informacja na temat współpracy gospodarczej z Polską

1. Informacja statystyczna o Serbii

Powierzchnia	- 77 424 km ²
Ludność	- 6,6 mln
Narodowości	- Serbowie (82,9%), Węgrzy, Romowie, Bośniacy
Liczba regionów	- 29 okręgów, w tym 5 znajduje się na terenie Kosowa, nieuznanego przez Serbię
Ustrój polityczny	- republika
Prezydent	- Aleksandar Vučić od 31 maja 2017 r.
Premier	- Miloš Vučević od 2 maja 2024 r.
Minister Spraw Zagranicznych	- Marko Đurić od 2 maja 2024 r.
Minister Gospodarki	- Adrijana Mesarović od 2 maja 2024 r.
Minister Handlu Wew. i Zagr.	- Tomislav Momirović od 2 maja 2024 r.
Minister Budownictwa, Transportu i Infrastruktury	- Goran Vesić od 26 października 2022 r.
Charge d'affaires a.i.	- Kamilla Duda-Kawecka od sierpnia 2024 r.
Ambasador Serbii w Warszawie	- Nebojša Košutić od 12 lipca 2022 r.

2. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
PKB (wzrost w %)	0,7	2,5	3,0	4,1	3,8	-1,8	4,8	3,4	2,5	3,9
Inflacja (%)	1,5	1,1	2,6	2,8	2,35	1,6	4,1	15,3	14,9	4,53
Stopa bezrobocia (%)	17,7	18,9	16,0	13,1	12,0	9,3	9,6	10,0	9,3	8,1
Eksport (w %)	10,2	11,9	21,3	8,5	7,9	-5,5	12,4	8,6	8,5	- 3
Import (w %)	9,3	6,8	28,0	10,2	8,2	-4,0	11,3	8,1	7,3	4,2
Bezpośrednie inwestycje zagraniczne w mln EUR	24,368	26,717	28,825	31,524	35,208	40,575	30,380	51,95.	45,65	b.d.

Źródło: Narodowy Bank Serbii, Ministerstwo Finansów Serbii

Polityczna stabilizacja w kraju, po wyborach prezydenckich w maju 2017 r. nie przyniosła efektów gospodarczych. Wprawdzie udało się w ostatnich latach obniżyć bezrobocie z 26 proc. o blisko połowę, to jednak nie zmniejszył się obszar biedy. Kurczy się zwłaszcza klasa średnia i rośnie odsetek społeczeństwa zagrożony ubóstwem.

Kraj rozwija się w tempie ok. 3 proc. PKB rocznie, podczas gdy dla poprawy sytuacji musiałoby to być ok. 5 proc.

Na przeszkodzie stoi brak reform. Gospodarka Serbii wciąż pozostaje silnie zoligarchizowana, a w urzędach panują biurokracja i nepotyzm.

21 czerwca 2020 r. w Serbii odbyły się wybory parlamentarne, prowincjonalne i lokalne, w których – na wszystkich szczeblach – zdecydowane zwycięstwo odniosła rządząca niepodzielnie od 2012 r. Serbska Partia Postępowa (*Srpska napredna stranka*, SNS). Zgromadzenie Narodowe ukonstytuowało się 3 sierpnia 2020 r. 28 października 2020 r. Zgromadzenie Narodowe Serbii udzieliło wotum zaufania nowemu rządowi, na którego czele stanęła dotychczasowa premier Ana Brnabić. Mimo zdecydowanego zwycięstwa w wyborach parlamentarnych Serbskiej Partii Postępowej, powołanie nowego rządu nastąpiło dopiero po czterech miesiącach od głosowania. Zgodnie z zapowiedziami drugi gabinet premier Brnabić będzie rządem kontynuacji. Jego mandat zostanie również ograniczony w czasie. Jeszcze przed utworzeniem rządu prezydent Serbii Aleksandar Vučić zapowiedział bowiem, że najpóźniej na początku kwietnia 2022 r. w Serbii odbędą się przedterminowe wybory parlamentarne.

3 kwietnia w Serbii odbyły się wybory prezydenckie, przedterminowe wybory parlamentarne oraz lokalne – w 15 gminach i miastach, w tym w stołecznym Belgradzie. Prezydent Aleksandar Vučić zapewnił sobie reelekcję już w pierwszej turze – uzyskał w niej 58,6% głosów.

26 października parlament Serbii zatwierdził skład nowego, utworzonego ponownie przez Anę Brnabić rządu. Gabinet powołano ponad sześć miesięcy po wyborach parlamentarnych, w których po raz piąty zwyciężyła – uzyskując 43% głosów i 120 mandatów w 250-osobowym parlamencie – koalicja prawicowej Serbskiej Partii Postępowej (SNS), będącej u władzy od 2012 r. SNS znów będzie rządzić w porozumieniu z prorosyjską Socjalistyczną Partią Serbii (SPS). Kluczowe resorty siłowe oraz stanowiska istotne z punktu widzenia kontroli przepływu środków finansowych przypadły wpływowym funkcjonariuszom SNS: Ministerstwo Finansów – Sinišy Malemu, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych – Bratislavowi Gašićowi, resort obrony narodowej – Milošowi Vučevićowi, resort ds. budownictwa, transportu i infrastruktury – Goranowi Vesiciowi. Przedstawiciele SPS staną na czele pięciu ministerstw (łącznie jest ich 25), a jej lider – Ivica Dačić – obejmie stanowisko ministra spraw zagranicznych.

Przedstawiając nowy rząd, premier Brnabić zadeklarowała, że głównymi priorytetami władz będą działania na rzecz wzrostu gospodarczego oraz zapewnienie państwu bezpieczeństwa energetycznego. Zapowiedziała inwestycje o wartości 12 mld euro w infrastrukturę energetyczną i drogową w ramach planu rozwojowego „Srbija 2025”. Zaznaczyła przy tym, że głównymi wyzwaniami dla Serbii w kontekście jej relacji z UE będą bliska współpraca z Rosją oraz normalizacja stosunków z Kosowem.

17 grudnia 2023 r. w Serbii odbyły się przedterminowe wybory parlamentarne i lokalne – w autonomicznej prowincji Wojwodina i 66 gminach. Według wstępnych wyników zdecydowane zwycięstwo w tych pierwszych odniosła lista rządzącej Serbskiej Partii Postępowej (SNS; startowała pod nazwą „Aleksandar Vučić – Serbia nie może się zatrzymać”). Uzyskała 47,95% głosów, które pozwalają jej na samodzielne utworzenie rządu. Główna siła opozycyjna – koalicja Serbia Przeciwko Przemocy – zdobyła 24,32% poparcia, a Serbska Partia Socjalistyczna (SPS) – młodszy partner w koalicji rządzącej – 6,75%. Miejsca w parlamencie uzyskały także konserwatywno-monarchistyczna Narodowa Demokratyczna Alternatywa (NADA), na którą zagłosowało 5,18% wyborców, oraz ugrupowanie popularnego lidera ruchów antyszczepionkowych Branimira Nestorovicia, które zdobyło 4,83% głosów. Miejsce w parlamencie uzyskają również zapewne ugrupowania reprezentujące mniejszości narodowe. Według wstępnych wyników koalicja prezydenta Vučića wygrała też wybory lokalne we wszystkich miastach i gminach, w tym w Belgradzie, gdzie uzyskała 39,35% poparcia, podczas gdy opozycyjna Serbia Przeciwko Przemocy – 34,26%. Frekwencja w wyborach parlamentarnych wyniosła 58,6%.

Organizacja przedterminowych wyborów parlamentarnych oraz niekończące się kampanie (przed)wyborcze pozostają charakterystycznymi elementami rządów prezydenta Vučića. Działanie to ma na celu subordynację własnego zaplecza politycznego i mobilizację elektoratu SNS oraz pozwala partii rządzącej na utrzymanie się przy władzy. Należy zauważyć, że w latach 2012-2023 obywatele

Serbii głosowali w wyborach parlamentarnych aż 6 razy. Oznacza to, że w Serbii pod rządami SNS wybory te odbywały się średnio co 1 rok i 8 miesięcy.

Pod względem gospodarczym Serbia zwraca uwagę łagodną polityką banku centralnego. Od kwietnia 2022 r. podwyższył on jednak główną stopę procentową już czterokrotnie. Wynosi obecnie 2,75%. Gdy Narodowy Bank Serbii zaczął podnosić stopy procentowe, inflacja konsumencka wynosiła 9,6% r./r. W czerwcu 2022 r. sięgała już 11,9% i była najwyższa od 2013 r. pomimo wysokiej inflacji prognozy PKB dla Serbii na 2022 r. są dosyć optymistyczne. Międzynarodowy Fundusz Walutowy spodziewa się wzrostu gospodarczego wynoszącego 3,5%. Mimo to stopa bezrobocia jest wciąż wysoka. W I kwartale 2022 r. wynosiła 10,6%. Serbia pozostaje też krajem stosunkowo ubogim. PKB per capita, liczony wg parytetu siły nabywczej, wynosi 23,9 tys. USD.

Wg informacji Agencji Rozwoju Serbii¹ od 2007 roku Serbia przyciągnęła ponad 31 miliardów euro **bezpośrednich inwestycji zagranicznych**

Dzięki reformom gospodarczym, które przeprowadziła w poprzednim okresie, Serbia zajęła pozycję jednego z najważniejszych kierunków inwestycyjnych w Europie Środkowo-Wschodniej. Wśród firm, które z powodzeniem działają na rynku serbskim znajdują się Bosch, Michelin, Siemens, ZF, Panasonic, NCR, Microsoft, Gorenje, Brose, Continental, Magna, Cooper Tires, Johnson Controls, Johnson Electric, Leoni, Fiat Chrysler Automobiles, Yazaki, Eaton, Herds, Swarovski, Aunde, Calzedonia, Mei Ta, Schneider Electric, Geox, Tarkett, Ling Long, Adient, Minth, Toyo Tires, MTU, Barry Callebaut, a także wiele innych.

3. Ramy prawno – traktatowe współpracy gospodarczej.

W dniu 1 czerwca 2011 r. podpisana została umowa między RP a R. Serbii o współpracy gospodarczej, która weszła w życie 16 maja 2012 r. Umowa przewiduje powołanie polsko-serbskiej komisji ds. współpracy gospodarczej, której głównym celem ma być zdynamizowanie współpracy, określenie jej priorytetów oraz możliwości pomocy przedsiębiorcom. I posiedzenie Komisji miało miejsce w dniach 23 – 24 października 2014 r. w Belgradzie. II posiedzenie odbyło się 7 listopada 2017 r. w Warszawie.

4. Wymiana handlowa z Polską w mln EUR.

	2018	2019	2020	2021	2022	Dynamika 2022 2021	2023	Dynamika 2023 2022	I-XI 2024	Dynamika 2024 2023
Eksport	821,8	833	780,9	956,1	1 231,3	128,8%	1 228,2	99,9%	1 268,1	111,7%
Import	381,3	486	525,4	699,8	852,9	122,7%	879,7	102%	857,4	104,9%
Obroty	1 203,1	1 319	1306,3	1 655,9	2 084,2	125,9%	2 107,9	101,1%	2 125,5	108,3%
Saldo	440,5	346,5	255,4	256,3	378,4	-	348,5	-	410,7	-

Źródło: dane wg. GUS

Dane za 2023 r. wykazują nieznaczny wzrost polsko – serbskiej wymiany handlowej, o 1,1% w porównaniu z 2022 r. Wzajemne obroty handlowe osiągnęły wartość 2 mld 107,9 mln EUR. Polski eksport wyniósł 1 228,2 mln EUR (utrzymanie poziomu eksportu z 2022 r.). Import natomiast – 879,7 mln EUR (wzrost o 2% w porównaniu do 2022 r.).

¹ <https://ras.gov.rs/publikacije>

Najważniejsze pozycje polskiego eksportu:

- maszyny i urządzenia mechaniczne	9,03%
- maszyny i urządzenia elektryczne	6,76%
- tworzywa sztuczne	6,63%
- pojazdy nieszynowe i ich części	6,16%
- paliwa mineralne, oleje mineralne	5,04%
- papier i tektura	4,78%
- artykuły z żeliwa lub stali	3,6%
- produkty chemiczne różne	3,6%
- kauczuk i artykuły z kauczuku	3,45%
- meble, pościel, materace	3,12%

Najważniejsze pozycje polskiego importu:

- maszyny i urządzenia elektryczne	18,88%
- żeliwo i stal	13,84%
- maszyny i urządzenia mechaniczne	11,47%
- kauczuk i artykuły z kauczuku	7,37%
- meble, pościel, materace	6,92%
- mydło	5,63%
- tworzywa sztuczne	4,00%
- owoce i orzechy	3,33%
- pojazdy nieszynowe i ich części	2,32%

5. Współpraca inwestycyjno- kapitałowa

Do grona czołowych polskich inwestorów należą Grupa KOPEX, która wygrała przetargi prywatyzacyjne na 4 fabryki w Niżu (MIN Holding Co. AD MONT, MIN Holding Co. AD FITIP, MIN Holding Co. AD OPREMA i MIN Holding Co.A.D. SIVI LIV oraz TELE-FONIKA Kable S.A., która przejęła serbską fabrykę kabli - Fabrika Kablova Zaječar. Odnotowano także polskie inwestycje w sektorze IT. Grupa Asseco Poland przejęła 3 wiodące spółki serbskie z tego sektora.

Do 2022 r. polskie inwestycje w Serbii wyniosły 214,5 mln EUR.

Do 2022 r. serbskie inwestycje w Polsce wyniosły 23,5 mln EUR.

6. Stosunki Serbii z Unią Europejską

Priorytetem dla władz serbskich pozostaje integracja z UE. Serbia uzyskała status państwa kandydującego w dniu 1.03.2012 r. We wrześniu 2013 r. rozpoczął się wstępny screening prawa serbskiego pod kątem zgodności z *acquis communautaire*. W dniu 21.01.2014 r. nastąpiło otwarcie negocjacji akcesyjnych z Serbią. W 2013 r. Serbia otrzymała w ramach IPA 208 mln EUR pomocy. **Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu UE - Serbia wszedł w życie w dniu 1.09.2013 r.**

Proces negocjacji akcesyjnych: negocjacje w sprawie przystąpienia Republiki Serbii do Unii Europejskiej zostały formalnie otwarte podczas konferencji międzyrządowej w dniu 21 stycznia 2014 r. w Brukseli.

Spośród 35 rozdziałów negocjacyjnych jak dotąd otwarto 22, a 2 z nich już wstępnie zamknięto. Jednak Serbia utrzymuje najniższy stopień zgodności polityki zagranicznej z WPZiB.

7. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy.

- realizacja projektu „Aktywizacja eksportu na wybranych rynkach” – w przypadku Serbii było to górnictwo i energetyka,
- I posiedzenie Polsko-Serbskiej Wspólnej Komisji ds. współpracy gospodarczej, które miało miejsce w Belgradzie w dniach 23-24.10.2014 r. Towarzyszyło temu posiedzeniu II Polsko – Serbskie Forum Gospodarcze.
- II posiedzenie Polsko-Serbskiej Wspólnej Komisji ds. współpracy gospodarczej odbyło się w dniu 7 listopada 2017 r. w Warszawie.

8. Potencjalne obszary współpracy.

Wśród potencjalnych dziedzin współpracy między Polską a Serbią należy wymienić: górnictwo, energetykę, zielone technologie, przetwórstwo rolno-spożywcze nowoczesne technologie oraz bankowość.

Opracowanie:

Departament Handlu i Współpracy Międzynarodowej
Ministerstwo Rozwoju i Technologii
styczeń 2025 r.